

3.11. İNTERNET'E GENEL BAKIŞ

Asaf Varol¹

Tunay Alkan²

ÖZET

Günümüzde İnternet'in kullanımı çok hızlı bir şekilde gelişme göstermektedir. Uzaktan eğitimle doğrudan ilişki içerisinde olan bu aracı kullanmaya başlayanlar artık kolay kolay terk edememektedirler.

Bu yazıda genel hatları ile İnternet üzerinde durulacak ve kısmen de teknik yönleri ele alınacaktır. Sonuçta uzaktan eğitimle olan ilişkisi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Sözcükler: İnternet, uzaktan eğitim, servis sağlayıcılar, İnternet ve kültür, İnternet omurgası.

GENERAL ASPECT OF INTERNET

ABSTRACT

The using of the İnternet is developed rapidly today. If somebody uses this media once, he/she can not leave İnternet that has a directly relationship with the distance education.

In this study general view and some technical aspects of İnternet and finally the relationship between distance education and İnternet will be discussed.

Key Words: İnternet, distance education, service provider, İnternet and Culture, İnternet skeleton.

¹ Prof. Dr., Fırat Üniversitesi, Fırat Televizyonu Genel Koordinatörü, Elazığ

² Elektronik Öğretmeni

GİRİŞ

Bilim ve teknoloji uzun bir süre ayrı olarak yollarına devam etmişlerdir. Sanayi devrimine kadar teknoloji, mucitlerin kontrolünde daima bilimden önde gitmiştir. Ancak, sanayi devriminden sonra bilim ve teknoloji, birbirini tamamlayan kavramlar haline gelmiştir. Bu sebeple atölyelerin yerlerini, bilim adamlarının laboratuvarları ve araştırma merkezleri almıştır. Bu gelişmeler, insanların sosyal hayatına ve insanların evreni algılamasında farklı bakış açılarına yönelmelerine sebep olmuştur.

MÖ. 3500 yılı civarında yazının, MÖ. 170 yılında ilk kağıt (parşömen) ve 1454 yılında da matbaanın icadı ile bilgi yeni bir boyutta gelişme gösterirken; daktilo, telgraf, telefon, sabit resimlerin elektromanyetik dalga ile dijital halde iletimi, televizyon yayını, haberleşme uydusu, deniz aşırı fiber optik kablo ile yazılı metinlerin yanında ses ve hareketli görüntüyü de kapsayan İnternet'in ortaya çıkması ile bilgi yeni bir boyut kazanmıştır. Haberleşme teknolojilerinin gelişmesi sayesinde bilginin iletilmesi, işlenmesi, depolanması gibi yeni alanlar ve bununla ilgili yeni teknolojiler ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu teknolojiler sayesinde insan yaşadığı dünyaya alternatif olan farazi (sanal) bir dünya oluşturmuştur. Bu hayali dünyanın neredeyse tamamını bugün İnternet oluşturmaktadır.

İnternet; dünyanın yaklaşık 200 ülkesinde yüz binlerce özel ve resmi kuruluş, işyeri, okul ve evdeki milyonlarca bilgisayarın, kablo, telefon hattı, uydu gibi araçlarla birbirine bağlanmasından oluşmuş yeryüzünün en büyük iletişim ağıdır. İnternet'in temelindeki teknoloji 1970'li yıllarda ABD Savunma Bakanlığı'nın farklı merkezlerini birbirine bağlamak için geliştirilmiştir. TCP/IP (Transmission Control Protocol/ İnternet Protocol) denilen bu teknolojinin dünyayı değiştiren en önemli özelliği, değişik üreticiler tarafından farklı standartlarda yapılmış çok sayıda bilgisayarın ve bu bilgisayarlardaki programların birbiriyle iletişim kurarak ortak çalışabilmesini sağlamasıdır. Günün her anında Dünya nüfusunun yaklaşık

yüzde biri aktif olarak İnternet'i kullanmakta, bu teknoloji sayesinde haberleşmekte, diledikleri bilgiye ulaşabilmekte ve ticaret yapmaktadır [1].

İnternet, birçok bilgisayar sistemini TCP/IP protokolü ile birbirine bağlayan dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır. İnternet, bilgiye kolay, ucuz, hızlı ve güvenli ulaşmanın ve onu paylaşmanın günümüzdeki en geçerli yoludur. İnternet'in önemi, 'Olmazsa Olmaz' derecesinde sürekli olarak artmaktadır. İnternet, önümüzdeki yıllarda üretilecek bilgilerin dolaşım sistemidir. Ticari boyutunun da ortaya çıkmasıyla yaşamla daha çok iç içe olmaya başlamıştır.

İnternet'i bir topluluk, bir kütüphane, dev bir bilgisayar şebekesi, hayatı kolaylaştıran ve demokrasi platformu olan bir unsur olarak görmek mümkündür. İnternet'le ilgili tüm tanımların arakesitinde yer alan ise, bilgiye ulaşım, paylaşım ve kullanım kavramlarıdır. Ancak, günümüzde İnternet kullanımı daha çok "Bilgiye ulaşım" amaçlıdır. Web ve Gopher olarak adlandırılan servis tipleri, diğerlerinin yanında daha etkili duruma gelebilmiştir [2].

Web ve Gopher, bilgisayar ortamındaki çok çeşitli ve fazla miktardaki bilginin sınıflandırılması ve kolayca bulunabilmesi ihtiyacından ortaya çıkmıştır. Web, metin içindeki anahtar kelime ve resimlerle, başka dokümanlara bağlantılar yapmaktadır. GOPHER ise, bu bağlantıları menüler aracılığı ile yerine getirmektedir. Bilgiler, bazı ortak özelliklerine göre gruplanır ve her grup kendi içinde daha küçük bilgi gruplarından oluşabilir. Konulara göre gruplanmış bu yapılara "Subject Tree" adı verilir. Gopher menülerinden bu alanlara kolayca geçilebilir.

"Bir ürüne ya da hizmete dönüşebilecek, kişileri belirli konularda aydınlatan, yani iyi-kötü işe yarayan nesnelere topluluğu" bilgi olarak tanımlanmaktadır. Bilgi teknolojisi ise, "Bilgi Üretimi, Başka İnsanlara Öğretilmesi, Bilgi Kullanımı, Bilgiye Ulaşım, Bilgi Depolanması vb gibi

birbiriyle bağlantılı pek çok unsurun bir araya gelerek oluşturduğu yeni teknolojilerin” adıdır.

İnternet, TCP/IP protokolü ile desteklenen pek çok servis sunmaktadır. Örnek olarak, İnternet erişimi olan bir kullanıcı, eğer kendisine yetki verilmişse, İnternet'e bağlı diğer herhangi bir bilgisayardaki bilgilere erişebilir, onları kendi bilgisayarına alabilir, kendi bilgisayarından da İnternet erişimi olan başka bir bilgisayara dosya/bilgi gönderebilir. Bu özellik, dosya transfer protokolü olarak bilinir. Benzer şekilde, İnternet üzerindeki kullanıcılar birbirlerine elektronik posta gönderebilirler. İnternet'in sundukları bazen insan hayal gücünü zorlayacak boyutlara varmaktadır. Vizyondaki filmlerin kısa tanıtımlarını kolayca ekrana taşıyabilir ya da ABD'de bir üniversitenin kütüphanesinde tarama yapılabilir. YÖK arşivine bağlanıp bilim ve teknik dergilerinin yeni ve eski sayılarını tarayabilir, yazıları okuyabilir ya da Fırat Üniversitesi'ne uzanıp, o üniversite hakkında genel bilgiler alınabilir[3]. Diğer bir örnek olarak bildiriler; katılmak istenen bir sempozyuma İnternet üzerinden gönderilebilir. Son yıllarda geliştirilen World Wide Web, Gopher gibi modern İnternet araçları ile bilgiye ulaşım daha da kolaylaşmış ve ulaşılacak bilgiler ve sunulan servisler, miktar ve çeşit olarak artmışlardır. İnternet'in sundukları; onu kullananların istekleri, hayal güçleri ve gelişen İnternet teknolojisi ile sürekli artmaktadır.

Bilgiye ulaşmayı kolaylaştırmak için İnternet değişik 'bilgi tarama' yöntemleri de sunmaktadır. Bu servislerden bazıları, Archie, Jughead, Veronica, Virtual Libraries, Whois olarak listelenebilir. İnternet'in sundukları çok geniştir ve bu kadar bilgi arasında, bilinçsiz bir kullanımla, insan yolunu çok kolay kaybedebilir.

1. İNTERNET'E ERİŞİM

Pek çok İnternet kullanıcısı, İnternet'e, çalıştıkları kurum ya da buldukları üniversiteler üzerinden erişirler. Evden olan bağlantılar ise, İnternet bağlantısı olan bir eğitim kurumu veya ticari olarak İnternet hizmeti veren kuruluşlar üzerinden gerçekleşir [4].

İnternet'e bağlanabilmek için bir servis sağlayıcı kurumun yanında donanım ve yazılım gerekir.

- İnternet Servis Sağlayıcısı
- Gereken donanım
 1. Bilgisayar (PC/Macintosh vb)
 2. Harici ya da dahili modem
 3. Telefon hattı
- Gerekli yazılım (bilgisayar programı)

İnternet'e bağlanmak için demek ki bir bilgisayar, modem, bir bağlantı programı, Web tarayıcısı ve telefon hattının olması gerekir. Sonra da bulunulan bölgede en yakın İnternet Servis Sağlayıcısına başvurulmalıdır.

Daha sonra bilgisayara modem tanıtılmalı, gerekli TCP/IP programını ve Web tarayıcısı kur(dur)up ayarla(tıl)malı ve en son olarak ta telefon hattı modeme bağlanmalıdır.

İnternet'e bağlanabilmek için günümüz şartlarında gerekli minimum ve/veya tavsiye edilen donanım ve yazılım gereksinimleri **Tablo 1** de verilmiştir.

SLIP/PPP türü bir bağlantı için gerekli her türlü yazılım ücretsiz temin edilebilir. Windows 95, NT, OS/2 gibi işletim sistemleri, PPP bağlantı için gereken desteğe sahiptirler ve ilave bir program gerektirmezler.

Modem	Minimum	Tavsiye edilen
	2400 Bps	33.600 Kbps
	Internal	External
	Normal	Veri Sıkıştırma Özellikli
Bilgisayar	386 DX	Pentium 120
	4 MB Ram	16 MB Ram
	250 MB HDD	1.2 GB HDD
	Mono VGA Görüntü	SVGA Renkli Görüntü 256C
		16 Bit Ses Kartı
	12x CD ROM Sürücü	
Yazılım	Windows 3.1	Windows 95
	Herhangi bir Browser programı	Explorer 4.0, Netscape eşdeğeri browser programı

Tablo 1: İnternet'e Bağlanabilmek İçin Gereklİ Donanım ve Yazılım

Modemler, standart telefon hatlarını kullanarak, farklı yerlerdeki bilgisayarlar arasında bağlantı yapılmasını sağlayan aygıtlardır. Bu şekilde, bir bilgisayardan diğerine veri aktarımı yapılabilir ya da özel bazı protokoller ile İnternet servisleri kullanılabilir [5].

Telefon hatları normal şartlarda sadece ses iletebilir. Modemler, bilgisayarlardaki dijital bilgiyi öncelikle ses sinyallerine (analog sinyal) dönüştürürler (MODulation). Bu sinyalleri alan karşı taraftaki modem ise, analog sinyalleri ters dönüşümle bilgisayarların kullandığı dijital bilgiye dönüştürür (DEModulation). Günümüzdeki modemlerin hızları teknoloji geliştikçe artmaktadır. Modemler MNP4, MNP5 sıkıştırma ve/veya V.42, V.42bis hata düzeltme, standartlarını destekleyebilmelidir.

2. İNTERNET SERVİS SAĞLAYICILARI

Üçüncü kişi ve kuruluşlara her çeşit İnternet hizmetini satan/sunan ve İnternet bağlantılarını sağlayan şirketlerdir. Şu anki yasalar gereği, tüm İSS'ler İnternet çıkışlarını Turnet'ten yapmak zorundadır.[Son gelişme olarak Turnet İSS'lara erişim sağlamak üzere İES(İnternet Erişim Sağlayıcı) kurulmasına müsaade etmiştir.). İnternet servisi almak isteyen kişi veya

kuruluşlar, bu şirketlerden biriyle bir “sözleşme” imzalayarak abone olmak durumundadır. İnternet Servis Sağlayıcıları, genelde 822’li hatlar üzerinden servis vermektedirler. ISS’lerden İnternet hizmeti almak isteyenler, aşağıdaki sorulara cevap aramalıdır.

- Coğrafi olarak size yakın mı?
- Ücreti ne kadar?
- Özel indirimler var mı? (Öğrenci/öğretim üyesi/grup gibi)
- Peşin ve yıllık peşin ödemede indirim var mı?
- Deneme kullanımı imkan veriyor mu?
- ISS’nin kullanıcısı sayısı ve kaç tane dial-up modemi bulunmaktadır?
- Modem başına düşen kullanıcı sayısı nedir?
- Kullanıcı başına düşen bağlantı hızı/bant genişliği nedir ?
- ISS’nin Turnet/IES ile bağlantı hızı nedir?
- Kullanıcıların kullanımına izin verilen servisler hangileridir?
- Ödemelerin 1-2 gün gecikmesi durumunda, sözleşme hemen iptal ediliyor mu?
- Başka bir ISS ile anlaşılırsa e-postalarınızı belirli bir süre yeni adrese aktarma garantisi veriyor mu?

Genellikle, ISS’lerin standart İnternet bağlantı paketleri vardır. Bir ISS ile anlaştıktan sonra, mümkünse böyle bir paketle bağlantı yapılmalıdır. Bu pakette,

İnternet ve kurulumu için gerekli dokümanlar

ISS’ye bağlanmak için gerekli yazılımlar

İnternet Servislerini kullanmak için gerekli önemli programlar (web, ftp, e-posta, news vb) vardır.

PC bazlı bağlantılar, genellikle Windows 3.1 / 95 / NT üzerinden olmaktadır. Bilgisayarınız ile İnternet'e bağlı diğer bilgisayarlar arasındaki iletişimin (TCP/IP) makinenizin seri portu (genellikle modem bağlantısı) üzerinden yapılmasını sağlayan protokole Point-to-Point Protocol (PPP) adı verilir. İSS'ye bağlandığınız andan itibaren, PPP protokolü ile sizin bilgisayarınızın bir IP adresi olmaktadır. Bu adres, o anda İSS'in hangi dial-up modemine bağlandığınıza bağlı olarak değişir. Hemen hemen tüm İSS'ler PPP'yi desteklemektedir.

Windows NT ve 95, PPP bağlantı için gerekli herşeye sahiptir (Winsock). Windows 3.1 için ayrıca Windows socket almak gerekir (Trumpet Winsock gibi).

İSS'ler kişisel veya kurumsal bazdaki müşterilerin İnternet ihtiyaçlarını karşılar. Genel olarak iki tür hizmet üretirler.

İnternet erişim hizmeti vermek (Servis sağlayıcılık).

Web Hizmeti vermek (İçerik sağlayıcılık).

Birinci tür hizmet ile kişisel ya da kurumsal bazdaki İnternet erişim taleplerine cevap verecek şekilde hizmet verir. Bu daha çok Dial-up (Telefonla) bağlantı ile veya Leased Line (Kiralık Devre) ile Base Band modemlerle olabilir.

İkinci tür hizmet ile kişi veya kuruluşların İnternet omurgası içerisinde bulundurmaları istedikleri içerikleri veya sanal host'larda şirketlerin kendi isimleri ile bulunmalarını sağlamaktır. Buna örnek olarak firmaların web sitelerini ve bu sitelerdeki ürün reklamları verilebilir. Kiralık hat ile bağlı aboneler kendi ofislerindeki bir server bilgisayar yardımı ile İnternet omurgasına dahil olurlar. İnternet erişimlerinde ve web barındırmada kendi serverlerini kullanırlar.

3. İNTERNET VE KÜLTÜR

Geçmişin iletişim araçlarının temel özelliği "tek yönlü" olmalarıdır. Dolayısıyla verilen bilgilerin aynı ortamda tartışılması ve değerlendirilmesi

o zamanlar mümkün değildi. Ancak, bugün İnternet'in sağladığı iletişim ortamında insanlar dünyanın, herhangi bir yerindeki başka insanlarla çok rahat bir şekilde karşılıklı olarak iletişim kurabilmekte ve anında aynı ortamda verilen bilgileri değerlendirebilmektedir. İnternet'in bu çift veya çok yönlü iletişim kurabilme özelliği, belirli güçlerin ve zihniyetlerin insanları yönlendirme, üzerinde iktidar kurma rollerini de oldukça zayıflatacaktır.

İnternet, pratik hayatta olan her türlü iş kültürüne de yeni bir alternatif sunmuştur. İnternetin yaygınlaştığı her ülkede, mevcut iş kollarının iş alanlarına, yeni bir kavram (İnternet) çerçevesinde yeni iş tanımlarının ilave edilmesi (Elektronik kütüphaneler, elektronik dergi veya gazete gibi) gerekmektedir. Örneğin matbaanın bulunması ile bilginin basım ve dağıtımında bir dönüm noktası yaşanırken; radyo, faks, telefon ve TV'de ise daha başka dönüm noktaları yaşanmıştır. Şu anda ise İnternet'in günlük hayatımıza girmesi ile matbaanın ilk bulunuşunda yaşanan şok yaşanmaktadır.

Basın-yayın alanında çok büyük değişiklikler ortaya çıkmıştır. Bugün Türkiye'de bazı günlük gazete ve dergilerin kağıda basılmış hali okuyucunun eline geçmeden, İnternet üzerinden dünyanın her tarafına gönderilebilmektedir. Bunun yanında dünyada bir çok dergi ve gazetenin hazırlanmasından dağıtımına kadar ki işlemler İnternet üzerinden olmakta ve baskı-kağıt giderleri, üretici için ortadan kaldırılmaktadır. Örneğin abone olunan dergi ve gazete her sabah tüketicinin bilgisayarına orijinal resimleri ile yüklenebilmektedir. Tüketici gazetesini ister bilgisayarında saklar, isterse gerekli gördüğü yerleri yazıcıdan kağıda bastırabilir. İnternet böylelikle iş kültürünü de değiştirdiği gibi ekonomik ilişkiler zincirini de değiştirecektir. Örneğin gazete dağıtım şirketleri ve abonelere dağıtım yapan kişilerin işleri, zaman içerisinde kaybedecek ve matbaanın işlevleri de büyük bir değişime uğrayacaktır.

4. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE İNTERNET

1969 Yılında ABD Savunma Bakanlığı deneysel bir bilgisayar ağı olan ARPANET' i kullanmaya başlamıştır. Bu ilk ağ tabanlı protokol sistemi ile o günün şartlarında 4 süper bilgisayar birbirine bağlanabilmiştir. 70'li ve 80'li yıllar boyunca daha fazla siteyi içerecek şekilde genişlemeye devam etmiş, bu ağ ilk kuruluş amacının dışına çıkmış ve artık her alandan ağ' a node' lar bağlanmaya başlamıştı [6].

1973'te FTP ortaya çıkmış ve 1983'te ise artık tüm ağ üzerinde TCP/IP protokolü standart olarak kullanılmaya başlamıştı. 1985-86 yılında ABD'deki 6 süper bilgisayar merkezini, yüksek hızla birbirine bağlayan NSFNET isimli bir ağ devreye girdi. Daha sonra bu ağ da İnternet'e dahil olmuştur.

1989'da İnternet omurgası T1 terfi edildi. Artık saniyede 1.5 milyon bit' lik veri aktarabiliyordu.

1990 da ARPANET dağıldı. 1991 de Minesota Üniversitesi'nde Gopher geliştirildi ve ardından Tim Berners-Lee'nin geliştirdiği WWW ve İnternet'teki bilginin kolay idaresini sağlayan HTTP kullanılmaya başlandı.

1993'te T3'e terfi edildi ve artık saniyede 45 milyon bit yani 1400 sayfa metin hızında veri iletmeye başladı. 1993 ve 1994'te Mosaic ve Netscape gibi tarayıcılar çıktı ve bundan sonra İnternet büyük popülerlik kazandı.

Türkiye'de üniversiteler tarafından kullanılması daha eskilere dayansa da ilk kullanımlar 1995 yılında başladı ve hemen yayılmaya başlayarak 1996 yılı ortalarında hız kazanarak İSS sayısının 30'u geçmesiyle patlama yaşadı ve şu anda Türkiye'deki İSS sayısı yaklaşık 65 civarındadır.

5. TÜRKİYEDE İNTERNET OMURGASI

Türkiye'de İnternet'in işletmenliğini yaptığı İnternet omurgası Ankara, İzmir ve İstanbul üçgeni olmak üzere birbirine 512 Kbps

hızlarla bağlıdır. Bu oluşan üçgenin Ankara ucu yurt dışı İnternet omurgasına 2Mbps hızla, İstanbul ucu 512Kbps hızla ve İzmir ucu da 512 Kbps ve böylece toplamda 3 Mbps lik bir hızla Türkiye İnternet'e çıkabilmektedir.

Türkiye'deki İSS'ların %60'ı İstanbul ucundan, toplamda 512 Kbps ile; %25'i ise Ankara ucundan toplamda 2Mbps ile ve % 15 ile İzmir ucundan toplamda 512 Kbps ile Turnet'e bağlanmaktadır. Servis sağlayıcılarda 19.6 Kbps ile 1.024 Mbps arasındaki kiralık (Leased Line) hatlarla Turnet'e bağlanır. Servis sağlayıcılara da kullanıcılar telefonla (Dial-Up) veya kiralık hat (Leased Line) ile bağlanırlar.

6. DÜNYADA İNTERNET OMURGASI

Dünyada İnternet omurgası ABD merkezli olarak çalışır. ABD'yi genel İnternet bulutu ortasında saymak gerekir ve bu İnternet omurgasından genel olarak tüm ülkelere değişik hızlarda farklı haberleşme cihaz ve tekniklerinin kullanıldığı yöntemlerle dağıtılır. Türkiye, Dünya İnternet omurgasına farklı 3 noktadan 2 ayrı hız ile bağlanır. Dünya İnternet omurgasına bağlı ülkeleri bu şekilde düşünmek gerekir. İnternet International Data Corporation'a göre şu dönemde 70 milyonun üzerinde İnternet kullanıcısı bulunmaktadır. 1999 yılına kadar bu rakam 200 milyonun üzerine çıkacaktır.

7. İNTERNET ADRESİ

İnternet adresi üzerinde bulunan her bir bilgisayarın sadece kendine ait bir adresi vardır. Buna "İnternet adresi" adı verilir. Böylece bir bilgisayardan diğerine bilgi aktarımı mümkün hale gelir. Bir bilgisayarın İnternet adresi, bağlı bulunduğu ağın adı ve kendi adını içeren bir takım tanımlamalardan oluşur. İnternet adreslerinde kullanılan bazı kısaltmalar bize ilgili bilgisayarın niteliği (hangi ülkede, hangi kurumda olduğu vb)

konusunda bilgi verir. Örneğin metu.edu.tr, turnet.net.tr, peworld.com.tr, nasa.gov, nato.int, utexas.edu

Her bir İnternet adresine 4 gruplu (160.75.2.24) bir numara (IP numarası) karşılık gelir. Network Adresleri:

A Sınıfı:1.0.0.0 ile 127.0.0.0 'a kadar olan aralığı kaplar. Her networkte kabaca 1.6 milyon makine bulunabilir.

B Sınıfı: 128.0.0.0'dan 191.255.0.0 adresine kadar olan aralıktadır. 16065 network adresi ve her networkte kabaca 65500 makine bulunabilir

C Sınıfı:192.0.0.0'dan 223.255.255.0 adresine kadar olan aralıktadır. Her biri 254 makineden oluşan 2 milyon network adresi bulunabilir.

D Sınıfı: 224.0.0.0 ve 254.255.255.0 arasında kalan adresler herhangi bir network tanımlamazlar, ileri kullanımlar için rezerve edilmiştir.

Bu domain adreslerinin dağıtımı NIC (Network Information Center) tarafından yapılır. Daha sonra her domain sahip olduğu adresi kendi ihtiyaçlarına göre parçalayarak yapar.

Son zamanlarda, sınırlı sayıdaki İnternet adres uzayının bitebileceği düşüncesi ile, yeni bir adresleme stratejisine doğru da gidilmektedir. Önümüzdeki yıllarda, yeni tip IP adreslerinin (128 Bit) ortaya çıkacağını da bekleyebiliriz.

WWW (Web siteleri); World Wide Web kelimelerinin baş harfinden oluşur. Kişi ve/veya kuruluşların web üzerinde sahip oldukları çoklu ortam öğelerini de içeren ekran sayfalarıdır. Web siteleri sayesinde kişiler ve/veya kuruluşlar tüm dünyaya tanıtımlarını yapabilir ve ürünlerini tanıtır pazarlayabilir, herkesle bilgi alışverişinde bulunabilirler.

Web, İnternet üzerinde erişilebilecek çok çeşitli bilgilere aynı ortak platformda ulaşabilme ve çok değişik bilgileri sınıflayabilme, bu bilgilere kolayca erişebilme ihtiyacından doğmuştur. Web sayesinde; yazı, resim, video, ses, animasyon, çalışabilir program vb gibi pek çok farklı veri aynı ortamda ve dinamik bir şekilde görülebilmektedir. Web, İnternet üzerindeki

bilgisayarlar arasında her türlü veriyi paylaşmak amacıyla oluşturulmuş en yeni İnternet servisidir. Farklı türden verilerin (resim, ses, animasyon, düz yazı, etkileşimli formlar vb) bir arada bulunabildiği kompozit ortama WEB sayfası (web page) adı verilir.

Web servisi veren bilgisayarlara bağlanmak için kullandığımız programlara Web Browser (web listeleycisi / göz atıcısı) denir. Bu programlardan en popülerleri arasında “Netscape Navigator” da bulunmaktadır. Windows (ve Mac’lerde) kullanılan bir başka popüler program da Microsoft İnternet Explorer’dır. Web içinden diğer İnternet servislerine (Gopher, FTP, E-Mail, Wais, News, Telnet vb gibi) geçiş yapmak ta mümkündür. Bunun için 2 yol bulunmaktadır. Hyper text doküman içinde olan uygun linklerle uygun URL (Uniform Resource Locators) tanımlarıyla ve bir web sayfasındaki her bir link; başka bir web sayfasına, bir düzyazı dokümana, bir resime, bir ses dosyasına, bir video dosyasına, interaktif bir form’a, web üzerinde programlanmış (Java, script vb) bir objeye vb. olabilir.

Web listeleycileri “navigate” işlemini, HTML denen bir programlama / text formatlama dili yorumlayıcısı kullanarak yaparlar. Web listeleycileri yollarını URL ile bulurlar. Web listeleycisi içinden aslında, ftp, e-posta, news, gopher, .. vb gibi diğer servislere, uygun URL satırları vererek, ulaşmak mümkündür.

Eğer Web servisine bağlanıyorsak, http://, ftp için ftp://, e-posta için mailto:, haber grupları için news:// vb ile Web listeleycisi içinden farklı işler de yapabiliriz.

İnternet üzerinde, konulara göre “indeksler tutan” bazı Web siteleri bulunmaktadır. Bazı siteler ise, arama motorları (search engines) üzerinden anahtar kelimeler yoluyla sorgulama yapmamızı sağlamaktadır.

8. İNTERNET'LE UZAKTAN EĞİTİMİN İLİŞKİSİ

İnternet, uzaktan eğitim yöntemleri içerisinde son zamanlarda oldukça önem kazanır duruma gelmiştir. Çünkü, telefon hatları şebekesi dünya ülkelerinde çok yaygın ve etkin olarak kullanılmaktadır. İnternet ile çok büyük sayıdaki kitlelere ulaşmak mümkündür. İnternet ile her türlü eğitim-öğretim yapılabileceğinin dünyada birçok örneği bulunmaktadır. Bazı gelişmiş ülkelerde yüksek lisans programları İnternet üzerinden yürütülebilmektedir. Diğer uzaktan eğitim yöntemleri yanında, en hızlı gelişme göstermesi ile kendini hissettirmiştir.

9. SONUÇ

İnternet kullanan kişiler, maddi bazı nedenlerle mecbur kalmadıkları sürece İnternet'i kullanmaktan vazgeçemezler. İnternet alışkanlık yapmakta ve kısmen de olsa kullanıcıyı sanal ortamlara sürüklemektedir. Bu kişiler belki İnternet'i çok sık kullanmaları nedeniyle günlük yaşantılardan zevk alamaz duruma düşebilirler. İnternet'in en korkulu yönü de kişiyi toplumdan izole etmesi gösterilebilir. Ancak unutmamak gerekir ki bazı olumsuzlukları nedeniyle, bu harika araçtan vazgeçmek söz konusu olamaz. Önemli olan, dozunu kaçırmadan İnternet'ten gelişmemize yardımcı olabilecek etkinlikler içerisine girmek, 21. Yüzyılda bilgi toplumu olma yolunda önemli adımlar atmaktır.

İnternet'in güçlü ağı sayesinde, Türkiye'nin ücra köşelerine kadar uzaktan eğitim götürülebilir. İlk etapta sertifika programları ile İnternet'in etkili olup olmadığı araştırılır. Bilahare diplomaya yönelik programlar düzenlenerek, toplumun eğitimine katkı sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- [1] VAROL, A.: İNTERNET Ders Notları, Fırat Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi Yayınları, 1996, 220s.
- [2] KUNÇ, Ş.; VAROL, A.: 21. Yüzyıl Eğitiminde Teknoloji Kullanımı ve Mesleki Teknik Eğitim, Endüstriyel Teknoloji, Bilimsel ve Teknik Dergi, Cilt 1, Sayı 1, Kasım 1994, S:41-46
- [3] İSBİR, E., G.; VAROL, A.: Distance Learning Goals of Fırat University, Distance Education, Summer 1997, 42-44
- [4] VAROL, A.: Televizyon-Tele konferans ve İnternet Sistemlerinin Uzaktan Eğitim Amaçlı Kullanımı, Türkiye 1. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu, 12-15 Kasım 1996, Bildiriler Kitabı, S: 659-667
- [5] VAROL, A.: Uydu İle Uzaktan Eğitim, Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu, 24-26 Eylül 1997, Elazığ
- [6] VAROL, A.; ALKAN, T.: Eğitimde İNTERNET'in Yeri, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu, 24-26 Eylül 1997, Elazığ

VAROL, A.; ALKAN, T. İnternet'e Genel Bakış, Uzaktan Eğitim, Kış 1998, S: 10-16
